

Hyvän tuulen sanoma -kuntastrategian hyväksyminen

Khall 23.08.2022 § 194

38/00.01.02.02/2022

Valmistelija

Ari Niskanen, hallintojohtaja, puh. 0400 855 924, ari.niskanen@vaala.fi
Miira Raiskila, kunnanjohtaja, puh. 0400 855920, miira.raiskila@vaala.fi

Aikaisempi käsittely:

Khall 24.08.2021 § 202

Kj vips § 1/2022

Valtuustoseminaarit 31.3. – 1.4.2022 ja 11.5.2022

Kuntastrategia on kuntakokonaisuuden pitkän tähtäyksen päätöksentekoa ja toimintaa ohjaava tulevaisuuden suunta tai kantava idea. Strateginen päätös tai toimenpide on sellainen, joka vie kuntaa kohti strategiassa määriteltä suuntaa tai ideaa. Kuntastrategia on kunnanvaltuuston hyväksymä strategia, josta kunnan kaikki keskeisin päätöksenteko, suunnittelu ja kehittäminen johdetaan. Kuntalain 37 § mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Strategiassa on kuntayhteisössä ja kuntaorganisaatiossa tapahtuneen vuorovaikutuksen johtopäätöksenä tehtävät linjaukset siitä, mitä pidetään kaikkein tärkeimpinä asioina, joihin halutaan erityisesti panostaa. Kuntalain 1 § mukaan "Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla". On tärkeää, että YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ja viitekehys otettaisiin kunnissa strategian, ohjelmien, suunnitelmien ja budjetoinnin pohjaksi.

Kuntalain (410/2015) 37 § mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon: 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen; 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen; 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet; 4) omistajapolitiikka; 5) henkilöstöpolitiikka; 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet; 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä.

Kuntastrategiatyö on tavoitteiden ja toiminnan suuntaviivojen valintaa muuttuvassa toimintaympäristössä. Strategiassa on otettava huomioon niin sisäiset kuin ulkoiset tekijät. Kunnissa käytännössä tämä tarkoittaa henkilöstöä, kunnan asukkaita ja sidosryhmiä. Strategian tulisi kuvata miten tavoitteet saavutetaan menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta hyödyntäen.

Kuntastrategiatyö sisältää analyysi-, suunnittelu- ja toteutusvaiheen, joiden läpiviennissä korostetaan osallisuutta ja vuorovaikutusta. Analyysi luo pohjaa ja suunnittelu määrittelee sisältöjä. Myös strategian johtamisesta ja strategiaan sitoutumisesta tulee sopia ennen toteutukseen siirtymistä. Toteutusvaihe on vähintään valtuustokauden mittainen, mutta strategiaa on hyvä tarkistaa jo valtuustokauden puolivälissä.

Kuntastrategian merkitys johtamisen välineenä on huomattava. Strategia on enemmän matka kuin päämäärä. Kunnan tulee keskittyä tulevaisuuden rakentamiseen ja kuntalaisten arjen sujumisen edistämiseen. Tekemisen painopisteet ja tavat ratkaisevat, samalla kun yhteiset arvot ja visio motivoivat. Hyvä strategia antaa suuntaa, mutta jättää riittävästi liikkumavaraa tavoitteiden toimeenpanoon.

Kunnan olemassaolon tarkoitus on kuntalainen. Kunnan tehtävät jakaantuvat lakisääteisiin ja kunnan itselleen ottamiin tehtäviin. Kunnan kivijalat ovat toimivat ja riittävät peruspalvelut, vakaa kuntatalous sekä asukkaiden mahdollisuudet vaikuttaa. Kunnassa tarvitaan vain yksi strategia, joka puretaan toteutusvaiheessa ohjelmiksi ja hankkeiksi. Tämä konkretisoi varsinaista tekemistä ja jakaa vastuuta organisaation eri osaluilla.

Vaalan kunnan kuntastrategia 2030 -asiakirja on hyväksytty edellisen valtuuston toimesta 19.12.2017 § 83. Kevään 2022 aikana on ollut käynnissä kuntastrategian päivittämistyö, jossa asiantuntija- ja fasilitointiapuna on käytetty FCG Finnish Consulting Group Oy:n palvelua. Valtuusto on kokoontunut kahdesti strategiaseminaareihin, mitä on edeltänyt laaja kunnan eri sidosryhmiä, henkilöstöä, yhteistyökumppaneita ja asukkaita osallistanut tulevaisuusdialogikierros sekä jokaiselle valtuutetulle toteutetut haastattelut ja johtoryhmän työskentelyä.

Strategian päivittämistyössä keskeisenä tavoitteena on ollut kunnan muuttuva toimintaympäristö ja lakisääteiset tehtävät huomioiden kirkastaa, tiivistää ja lisätä modernia erottuvuutta aiemmin valittuihin strategiaan suuntaviivoihin. Uuden kuntastrategian on haluttu olevan linjassa ja vievän eteenpäin vuonna 2020 valmistuneen Vaalan kunnan brändikirjan sekä alkuvuonna 2022 hyväksytyn laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman tavoitteita ja tahtotilaa.

Esityslistan liitteenä olevassa Hyvän tuulen sanoma -strategialuonnoksessa on esitetty Vaalan kunnan arvot ja toimintatavat, visio vuodelle 2030, neljä

strategista päämäärää sekä niiden alle yksilöityjä tavoitteita, valittu strategian seurantaan tavat ja mittarit sekä eritelty kuluvan valtuustokauden kärkihankkeet. Hyvän tuulen sanoman liiteaineistoon on koottu toimintaympäristöanalyysia sekä tulevaisuusdialogien yhteenvetoa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Raiskila Miira

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyisi liitteenä olevan Hyvän tuulen sanoman Vaalan kunnan uudeksi kuntastrategiaksi.

Strategia-asiakirja lähetetään valtuuston käsittelyn jälkeen mainostoimistolle kunnan visuaalista ilmettä ja graafista ohjetta noudattavaan taittoon.

Päätös: Hyväksyttiin. Tekniset muutokset ovat mahdollisia.
